

ПОБУТОВІ ВІДХОДИ — БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІЙ

Олейніченко К. О.,

*здобувач вищої освіти денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський національний аграрний університет*

Проблема сміттєзвалищ в Україні постала ще десятки років тому й окремі місця зібрання відходів розрослися на достатньо великі території. Окрім захаращення непотребом великих площ дорогоцінної землі, сміттєзвалища наносять не виправну шкоду довкіллю через забруднення отруйними речовинами повітря, ґрунту і підземних вод, а відтак – здоров'ю людей. Понад 160 тис гектарів землі, яку можна було б використовувати для сільськогосподарських потреб, передано під полігони для сміття. На величезній території зберігається близько 35 млрд тон відходів. При цьому щороку в країні виникає близько 12 тис. незаконних сміттєзвалищ, так як існуючих на сьогоднішній день підконтрольних полігонів недостатньо.

Відповідно до рейтингу, який був сформований Агентством 24/7 Wall Street, Україна посіла дев'яте місце у десятці країн з найбільшим обсягом сміття на одного жителя. Декілька років тому країна виробила майже 500 млн тон сміття, з яких майже 90 % – небезпечні відходи. За даними Агентства, у категорії небезпечні відходи Україна продемонструвала найбільший показник серед 105 країн світу. При цьому, в Україні переробляється лише близько 3 відсотки сміття [1].

Українець в середньому викидає близько одного кілограма сміття на день, а промислові відходи у розрахунку на одну людину складають 30 кілограмів. Серед них – відходи, які відпрацьовують електростанції, металургійні та хімічні підприємства, будівельні відходи. Серед небезпечних відходів – різні хімічні сполучення, сірка, викиди оксидів азоту, миш'як,

мідь, реагенти при виробництві металів. В Україні фактично відсутня галузь переробки твердих побутових відходів [2].

Сміттєва криза у Львові викликана тривалим ігноруванням проблем зі зберіганням та переробкою сміття у місті та пожежею на Грибовицькому сміттєзвалищі. Станом на червень 2017 року у окремих районах міста нагромадились значні обсяги сміття, загалом по місту – близько 9 тисяч тон. Лабораторний аналіз ґрунту, взятого біля сміттєвих майданчиків у Львові, показав високий рівень бактеріального забруднення, що створює небезпеку для мешканців. Закриття місцевого сміттєзвалища призвело до санкціонованого та несанкціонованого вивезення сміття зі Львова та його скидання у Львівській та інших областях України, в тому числі, на не облаштованих для приймання сміття місцях.

Площа сміттєзвалищ України дорівнює території Данії. Подальше поглиблення гострих екологічних проблем і стрімке зменшення земельних площ, призводить до того, що землі використовують не належним чином. Як відомо, з 1 січня 2018 року Україна зобов'язалася сортувати все сміття за видами матеріалів, а також розділяти його на придатне для повторного використання, для захоронення та небезпечне. Про це йдеться у статті 32 Закону України "Про відходи", до якої був доданий відповідний пункт ще у 2012 році. Та в Україні досі не створені належні умови для сортування сміття, а тому люди здебільшого ігнорують цю норму [3].

Сортування відходів у Данії добровільне і жодних штрафів за те, що хтось цього не робить, немає. Однак більшість населення без примусу і контролю сортує своє сміття. Мешканці країни стверджують, що для них це не обов'язок, а волонтерство. А тому вони сортують сміття, бо піклуються про довкілля, привчаючи до цього і своїх дітей. Наприклад, ті, хто залишає пляшки у спеціальних контейнерах в супермаркетах, отримують гроші, які за бажанням можна переказати на благодійність або ж забрати собі [3].

Заслуговує на увагу досвід з переробки сміття Швеції. Програма переробки побутових відходів в електрику і енергію для обігріву набрала таких обертів, що на звалища країни відправляється тільки 4% сміття. Решта 96% або переробляється, або відправляється у сміттєспалювальні печі. Відходи спалюються на спеціальних підприємствах, за рахунок цього нагрівається вода, яка обігріває житлові та адміністративні будівлі, забезпечуючи 20 % центрального опалення в Швеції. Крім того, частина одержуваної енергії використовується для вироблення електрики, яка живить приблизно чверть мільйона будинків. Швеція вже давно лідирує у цій галузі серед інших європейських держав. Деякий час тому чиновники з Організації по збору та утилізації відходів (Avfall Sverige) підрахували, що країна виробляє недостатньо сміття для забезпечення власних енергетичних потреб. Щоб вирішити проблему, фахівці організували імпорту відходів з інших країн.

Тепер Швеція щорічно забирає у сусідів приблизно 800 тисяч тон сміття. Більшу його частину постачає Норвегія [4].

Великі компанії все частіше використовують відходи для виробництва товарів, наприклад: кросівок, олімпійських медалей, штампуванні рам для велосипедів, оформленні салонів автомобілів та інше [5]. Така діяльність компаній ґрунтується на реалізації принципу соціальної відповідальності.

Отже, більшість європейських країн займаються переробкою відходів і таким чином не забруднюють навколишнє середовище, їх земельні ресурси не страждають від скупчення сміття, вони знайшли спосіб як його утилізувати. Україна багата на родючий ґрунт, але значні площі земельних ділянок відведені під сміттєзвалища, а самі побутові відходи використовуються не належним чином. Багато також залежить і від самих людей, які не цінують те, що мають, а починають цінувати лише коли втрачають.

Бібліографічний список:

1. Україна в топ-10 країн з найбільшим обсягом сміття на жителя. URL:https://espresso.tv/news/2019/07/15/ukrayina_v_top_krayin_z_naybilshym_obsyagom_smitty_a_na_zhytelya (дата звернення 31.03.2020р.)
2. У топ-10 засмічених країн. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/ukrajina-uviyshla-u-top-10zasmichenih-krajin-svitu-shcho-mozhna-zrobiti-zi-smittyam-50032235.html> (дата звернення 31.03.2020р.)
3. Чистота по-данськи : як громадяни добровільно сортують сміття та заробляють на цьому кошти. URL: https://www.unian.ua/ecology/trash/10013843-chistota-po-danski-yak-gromadyani-dobrovilno-sortuyut-smitty_a-ta-zaroblyayut-na-comu-koshti-video.htm (дата звернення 31.03.2020р.)
4. Як вирішують проблему з побутовим сміттям в Європі. URL: <http://www.esz.org.ua> (дата звернення 31.03.2020р.)
5. Зі сміття роблять кросівки, годинник і навіть автомобілі. URL: <https://www.gq.ru/entertainment/recycling> (дата звернення 01.04.2020р.)

Науковий керівник – Біліченко О.С., канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук